

مسئولیت بین المللی رژیم صهیونیستی در قبال نقض کنوانسیون چهارم ژنو

خواهد شد که بسیاری از اصول و مقررات حاکم بر مخاصمات مسلحانه منطبق با کنوانسیون چهارم ژنو نقض شده و موجب ایجاد مسئولیت بین المللی برای رژیم اسرائیل باشد. مسئله توجه به غیرنظامیان در این جنگ‌ها به جهت اینکه عمده‌ی این مخاصمات در صحنه‌ی شهری صورت می‌گیرد بسیار با اهمیت است.

۲- کنوانسیون چهارم ژنو

سال ۱۸۶۴ دوازده کشور در نخستین کنفرانس در شهر ژنو موافقت می‌کنند که سربازان زخمی جبهه را جمع آوری کنند و به آنها کمک‌های پزشکی برسانند. ۱۹۰۶ کنوانسیون دوم در ژنو تصویب و در مفاد کنفرانس ۱۸۶۴ تجدید نظر شد و از جمعیت‌های کمک‌رسانی و خیریه‌هایی که کمک‌های پزشکی می‌رسانند دعوت به همکاری شدند. ۱۹۲۹ کنوانسیون سوم پس از به پایان رسیدن جنگ اول جهانی در ژنو تشکیل شد در این کنفرانس مفادی به تصویب رسید که در باره اسیران جنگی بود. در این کنوانسیون نخستین بار کمیته جهانی صلیب سرخ پایه گذاشته شد که سازمان مرکزی جمع آوری اطلاعات در باره اسیران جنگی شد. سال

۱۹۴۹ کنوانسیون چهارم پس از به پایان رسیدن جنگ دوم جهانی در ژنو کنفرانس بر پا شد.

کنوانسیون ژنو در خصوص حفاظت از اشخاص غیرنظامی در زمان جنگ یا کنوانسیون چهارم ژنو می‌باشد که موضوع این مقاله نیز محسوب می‌گردد به همین دلیل لازم است به مواد مختلف این کنوانسیون توجه شده و در نتیجه هرگونه اقدام اسرائیل در جنگ‌های علیه غزه و مردم فلسطین بر مبنای مواد آن مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد و در ارتباط با دیگر اصول حقوق بین الملل بشردوستانه عرفی مورد توجه قرار گیرد.

سرزمین فلسطین به ویژه نوار غزه طبق قوانین و مقررات بین المللی سرزمین تحت اشغال تلقی می‌شود و بنابراین مقررات کنوانسیون‌های ۱۹۴۹ ژنو در این مناطق حکومت خواهد داشت. (تدینی و حیاتی، ۱۳۹۶، ۱۹۰) این موضوع البته بسیار مورد چالش بوده و مورد قبول اسرائیل و برخی دیگر از کشورها قرار نگرفته و در نهایت در اجرای مواد کنوانسیون چهارم ژنو با اشکال مواجه خواهد شد.

در اسلام و سیره نبوی، جهاد با در نظر گرفتن دو شرط تشریح شده است: شرط اول، جهاد با کسی جایز است که با مسلمانان بجنگد. شرط دوم، تجاوز از حدود الهی ممنوع

ادامه در صفحه بعد

آثار مفید و ارزشمندی مترتب خواهد شد. لزوم جبران خسارت مادی و حتی در مواردی جبران خسارت معنوی از زیان دیده، از جمله‌ی آن آثار است. بدین ترتیب توسعه این نهاد حقوقی، سبب تضمین منافع قدرت‌های کوچک در مقابل قدرت‌های بزرگ است.

برای تضمین بهبود مناسبات میان دولت‌ها و تحقق منافع مشترک آنان بر اساس صلح و امنیت و احترام متقابل پایبندی به این قوانین ضروری می‌نماید. گاهی اوقات برخی از دولت‌ها - صرف نظر از انگیزه واحد و اهدافشان - با نادیده گرفتن تعهدات خود، قوانین بین المللی را نقض می‌کنند ولی از نظر حقوقی دولت‌ها در برابر تعهدات بین المللی خود مسئول بوده و باید خسارت‌ها و زیان‌های ناشی از تخلفات خود را جبران کنند. از این رو مسئولیت بین المللی تضمین کننده و حافظ اساسی حقوق قانونی کشورهای مرتبط قوانین بین المللی محسوب می‌گردد و به هنگام بروز اختلاف این قوانین از این حقوق آنها حمایت می‌کند. (حماد و رسولی، ۱۳۷۹، ۱۲۸)

مسئولیت بین المللی، یکی از مهم ترین و اساسی ترین نهادهای حقوق بین الملل است که بعنوان ساز و کاری قانونمند، اساسی و ضروری در روابط متقابل تابعان حقوق بین الملل، شناخته شده است. بعلاوه ارتباط تنگاتنگی با همه شاخه‌های حقوق بین الملل از جمله حقوق بشردوستانه دارد. طرح پیش نویس مسئولیت بین المللی دولت‌ها برای اعمال متخلفانه بین المللی مصوب (۲۰۰۱) نتیجه تلاش کمیسیون حقوق بین الملل بعد از نیم قرن است که تا کنون به صورت یک عهدنامه بین المللی در نیامده است ولی از آنجا که این طرح تا حدود زیادی انعکاس دهنده ی قواعد عرفی بین المللی در حوزه مسئولیت دولت هاست، همچنان بر همه شاخه‌های حقوق بین الملل سایه افکنده است. (منصوری، ۱۳۹۵، ۵۲)

امروز منطبق با اسناد حقوقی بین المللی اعم از قطعنامه های مجمع عمومی ملل متحد مرزهای سرزمین فلسطین و دولت آتی مردم آن بر اساس مرزهای قبل از سال ۱۹۶۷ می‌باشد. از زمان اعلامیه استقلال اسرائیل در می، ۱۹۴۸ اختلاف بین دولت‌های عربی و مردم فلسطین با دولت اسرائیل ادامه داشته است. بعد از اعلامیه استقلال در می ۱۹۴۸ مردمی از مصر، سوریه و عراق وارد فلسطین شدند. چند سال بعد در ۱۹۵۴ بعد از ارزیابی تهدیدات امنیتی، نخست وزیر اسرائیل دیوید بن گرین کشورهای عربی را برای جنگی دیگر در ۱۹۵۶ مناسب ارزیابی کرد. (Szabo, ۲۰۱۱، ۱۴۳)

این جنگ‌ها و تمامی جنگ‌های دیگر در این حوزه سبب آن

محمود رشناز* : رژیم اسرائیل در سال‌های مختلف اشغالگری، مرتکب انواع تهاجمات و حملات به سرزمین‌های فلسطینیان شده است که در نهایت با عکس‌العمل‌های نهادهای بین المللی مواجه شده و البته بدون پاسخ عملی باقی مانده است. این تهاجمات در پرتو مقررات کنوانسیون چهارم ژنو که در خصوص حمایت از غیرنظامیان می‌باشد، قابل بررسی است و می‌تواند موجب مسئولیت بین المللی برای دولت اسرائیل بر طبق قواعد عرفی شده و نیز مسئولیت کیفری برای سران اسرائیل در بر داشته باشد و منجر به محاکمه آن‌ها در دیوان کیفری بین المللی بشود چرا که جرایم در صلاحیت این دیوان که شامل جنایت علیه بشریت، تجاوز، نسل کشی و جنایت جنگی است را می‌توان در این اقدامات استنباط کرد. در این مقاله در پی تحلیل حوادث مربوط به جنگ سال ۲۰۲۳ هستیم که از یک سو اسرائیل قائل به دفاع مشروع و پیش دستانه است و از سوی دیگر با نگاهی دقیق تر، اصول این دفاع مشروع با نقض مقررات کنوانسیون چهارم ژنو مراعات نشده است. به نظر می‌رسد که حملات فلسطینیان با آنچه که در مقابل از سوی اسرائیل صورت گرفته است با هیچ کدام از اصول حقوق بین الملل قابل مطابقت نباشد.

مقدمه

در زمان جنگ اصول و قوانین خاص بشر دوستانه حتی در برابر دشمن نیز باید رعایت گردد. این قوانین به صورت چهار کنوانسیون ژنو در تاریخ ۱۲ آگوست سال ۱۹۴۹ و پروتکل‌های الحاقی آن در تاریخ ۸ ژوئن سال ۱۹۷۷ تنظیم شد. کنوانسیون‌های ژنوبر پایه احترام به فرد و عزت و شرف وی بنیان نهاده شده است. باید به حقوق افرادی که به طور مستقیم در درگیری‌ها شرکت نمی‌کنند و اشخاصی که به علت بیماری جراحت اسارت و یا هر علت دیگری فاقد توان مبارزه هستند احترام گذاشته شده و در مقابل اثرات جنگ محافظت شوند. باید به افرادی که بر اثر جنگ دچار خسارت و ضرر و زیان می‌شوند بدون هیچ گونه تبعیضی کمک شود. بنابر پروتکل الحاقی کلیه افراد جنگ زده بایستی تحت این حمایت قرار گیرند. این پروتکل‌ها همچنین تصریح می‌کنند که طرف‌های درگیر در جنگ و نظامیان نباید به افراد و اهداف غیر نظامی حمله کنند و باید عملیات نظامی خود را مطابق با قوانین و مقررات به رسمیت شناخته شده بشر دوستانه هدایت و رهبری کنند.

موقعیت فعلی فلسطین نتیجه یک سلسله بی‌عدالتی، قانون شکنی، تجاوز و تخلف از اصول و مقررات حقوق بین الملل، نادیده گرفتن قطعنامه‌های سازمان ملل متحد، تجاوز به حقوق طبیعی و انسانی و آزادی‌های واقعی است. (تدینی و حیاتی، ۱۳۹۶، ۱۸۹)

در این پژوهش در پی دستیابی به این موضوع هستیم که اقدامات اسرائیل در جنگ ۲۰۲۳ علیه غزه، بر مبنای کدام یکی از مقررات کنوانسیون چهارم ژنو موجب مسئولیت این رژیم خواهد شد، اصول حاکم بر جنگ‌های مسلحانه و به طور کلی قواعد آمه ی بین المللی چگونه می‌تواند توجیه گر مسئولیت بین المللی اسرائیل قلمداد گردد.

۱- مسئولیت بین المللی دولت‌ها

مسئولیت بین المللی دولت یکی از موضوعات مهم و پراهمیت حقوق بین الملل در دوران معاصر است. زیرا این موضوع، رابطه نزدیکی با دیگر حوزه‌های حقوق بین الملل بویژه مسأله صلح و امنیت بین المللی دارد. از این جهت تبیین دقیق مسئولیت بین المللی دولت و ملزم بودن به آن، موجب توسعه ضمانت اجرای حقوق بین الملل است و بر مسئولیت بین المللی دولت